

XVIII. számából.) Kiadja a Technológiai Könyvtár Barátainak Egyesülete Budapesten, 1937. 8°. 18 l. Ára 40 fillér.

KÁPLÁNY GÉZA főkönyvtáros, a M. Kir. Technológiai Intézet Nyilvános Könyvtárának vezetője, hasznos tanulmányt írt a könyvtárosi élethivatásról és a könyvtárosképzésről a Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesületének ez év első felében rendezett tanfolyama kapcsán. Tanulmányának bevezetésében foglalkozik a professzor-könyvtáros- és szakkönyvtáros-kérdéssel és a szakkönyvtáros mellett foglal állást, mert nézete szerint a könyvtárosnak elsősorban nem valamely tudománnyal, hanem könyvtárával s annak közönségével kell foglalkoznia. Ha a könyvtáros valamely szaktudománynak művelője is és van is általános áttekintése a tudományok fölött, szükséges, hogy egy külön tudománya is legyen, amelynek kérdésével teljesen tisztában van és ez a speciális könyvtártudomány. A modern könyvtárigazgató ma már nem annyira konzervátor, és a könyvek őre, mint inkább organizátor, a praktikus tapasztalat és az élet embere. Hivatkozik LADEWIGRE, aki az igazi modern könyvtárostól bizonyos hadvezéri képességeket is megkíván, mert az örökös rend a könyvtárban csak e képességekkel bíró vezető alatt válhatik valósággá. A magyar könyvtárosi tanfolyam alapos ismeretése után elismeréssel nyilatkozik e tanfolyamról, melynek eredményét személyesen is volt alkalma ellenőriznie, mint az egyik vizsgálóbizottság elnökének. Szerinte az első könyvtárosképző tanfolyam jótétemény volt a könyvtárak fiatal tisztviselőire, akik az ismereteken felül még valami egyéb igen fontos dolgot is nyertek, amit úgy hívnak, hogy könyvtárosi öntudat.

TR. Z.

Kertész János: A magyar közegészségügy bibliográfiája. 1925–1935. A *Közegészségügyi Értesítő* 1936. évi augusztusi számában indult meg a fenti című közlemény. A szerzője a bevezetésben elmondja, hogy a közegészségügyi irodalomnak az utolsó évtizedben történt nagyarányú fellendülése szükségessé teszi az összegyűjtést és rendszerezést, vagyis egy könyvészeti forrásmunka összeállítását és bibliográfiájában ezt iparkodik elérni. Közli azt is, hogy milyen csoportokra osztva kívánja közölni az összegyűjtött irodalmat.

A *Népegészségügy* 1937. évi I. számában ismerttettem az addig befejezett, ivóvízkérdéssel foglalkozó fejezetet. Meg lehetett állapítani, hogy nagyon sok fontos, a tulajdonképeni ivóvízkérdéssel foglalkozó cikk kimaradt belőle. Ezzel szemben hozott dolgozatokat az Alföld öntözéséről, a gazdasági öntözésről általában, a vadvizek lecsapolásáról, szennyvíztisztításról, ásványvizekről. Ugyanekkor rámutattam arra is, hogy a bevezetésben megadott beosztás nem igen felel

meg a közegészségügyi irodalom mai, kétségkívül hatalmas fejlettségének. Ilyen csoportok, mint például „Fertőző betegségek” vagy „Falusi és városi egészségügy”, olyan nagykiterjedésű kérdéskomplexumokat foglalnak magukba, hogy a bekerülő cikkek nagy tömegében az eligazodás nem lesz könnyű.

Ez a vélemény igazolást nyert már a következő, a tuberkulózisról szóló fejezetben, noha ez a fejezet, éppenúgy, mint a többiek, távolról sem mondható teljesnek. Ebben a fejezetben a könyveken (helyesebben önállóan megjelent munkákon) kívül 503 folyóiratcikket sorol fel, a tuberkulózis és az ellene való küzdelem legkülönbözőbb kérdéseiről, egyszerűen szerzők szerinti betűrendes felsorolásban. Ilyesféle felsorolás aligha jelent nagy segítséget annak, aki a kérdésnek valamely részletével kíván foglalkozni. Legfeljebb névrepertórium gyanánt szolgálhatna, természetesen csakis abban az esetben, ha teljes volna. Ettől azonban, amint mondtuk, meglehetősen távol áll; e fejezetben például nyomát sem találjuk az egyik vezető szaklapnak, amely „Tuberkulózis” címmel 1933-ban indult, mint a Magyar Orvosok Tuberkulózis Egyesületének és a Magyar Tüdőbetegdonozó és Gyógyintézeti Orvosok Egyesületének a hivatalos lapja, évente 12 számmal.

1937. évi ápriliséig befejezést nyert a bibliográfia harmadik fejezete, a *Fertőző betegségek*. Ennek bevezetésében a szerző némiképen módosítja a programját, amennyiben azt mondja, hogy miként az eddigiekben, úgy e fejezetben is *kihagyta a teljesen szakcikkeket* és csak az általános értékű, nemcsak orvosokat érdeklő tanulmányokat sorolta fel. Természetesen bibliográfiát sokféle szempontból lehet írni, és egy népszerű cikket tartalmazó felsorolás jelentőségét semmiképpen nem lehet lebecsülni, különösen a közegészségügy terén, amely nagy tömegek nevelését, vezetését célzó gyakorlati tudomány. Valamely tudományszak bibliográfiája alatt azonban, a szó ma elfogadott értelmében, mégis csak a megfelelő tudományos szakcikk összességét értjük. Másrészt az is bizonyos, hogy a bibliográfiáknak — különösen a gyakorlati tudományok terén — a népszerűsítő cikkek felé nincs éles határa. A legismertebb és legfontosabb tudományos folyóiratokban megjelent cikkek felsorolását azonban jogosan várhatja a kutató a bibliográfia cím alatt. Amelyik ezeket nem tartalmazza, az lehet felsorolás, adalék, esetleg népszerű cikkek bibliográfiája, amelynek természetesen szintén megvan a maga jelentősége, de semmiesetre sem tudományos bibliográfia.

A *Fertőző betegségek* című fejezetben két felvétel alatt, pontos oldalszámozással közli a Magyarországon előfordult fertőző megbete-

gedések kimutatását 1924. augusztus 16—13 (?) és szeptember 1—15-ig, továbbá 1935. évi április 1—15-ig és 16—30-ig, amelyek a *Népegészségügy*-ben jelentek meg. Ellenben a legcsekélyebb utalás sem található arravonatközólag, hogy ezek a fertőzőbeteg-kimutatások a *Népegészségügy*-nek, amely a közegészségügyi igazgatás hivatalos lapja, évek óta állandó rovatát képezik. Nemcsak indokolatlan, hanem teljességgel érthetetlen ennek a két adatnak ötletszerű kiragadása és említése, e rendszeresen megjelenő kimutatások sorozatából. E kimutatások különben a magyarországi fertőző-megbetegedésekre vonatkozó minden munkának annyira fontos és nélkülözhetetlen alapjául szolgálnak, amelynek feltétlenül meg kellett volna kapni a megillető helyét. Itt említjük meg, hogy a *M. kir. Országos Közegészségügyi Intézet* évi jelentései szintén hozzák ugyanezt a statisztikát, éves összeállításban, 1931 óta. Ezek természetesen szintén beletartoznának egy közegészségügyi bibliográfiába.

Egyes köteteknek a sorozatból való érthetetlen kiemelését különben máshol is megtaláljuk. Többek között a *Tuberkulózis* című fejezetben, ahol a Magyar Orvosok Tuberkulózis Egyesülete nagygyűléseinek a IX., XII. és XIII. kötetét felveszi, a sorozat többi kötetét azonban nem.

A közlemény sok sajtóhibáját nem akarjuk külön kiemelni, noha egyik-másik erősen értelemzavaró; néha úgy érezzük, mintha nem is egyszerű nyomdai hibáról lenne szó. (Pl. 34. old. „Mikrosporiasis járvány...“ mikrosporiasis helyett, „Budapest zárhalandóságai“ Budapest rákhalandóságá helyett, stb.).

KERTÉSZ számos, a legkülönbözőbb témákról írt bibliográfiájával adta már tanujelét nagy szorgalmának és érdeklődésének. Szakbibliográfia összeállításához azonban ezek a tulajdonságok nem elegendők. Ahhoz szakismeretek, az illető tudományág terén teljes tájékozottság is szükséges. Máskülönb kárbavesztett fáradság a legnagyobb szorgalommal összeállított munka is, mert a célját, hogy a közlemények tömegében vezetül szolgáljon, semmiképen nem éri el.

ZNAKOVSKY EMMA.

Crozet, Léo: *Manuel pratique du bibliothécaire*. Nouvelle édition. Paris, 1937. Émile Nourry. 8°, 340 l.

CROZET munkája nem akarja a könyvtári tudományok elméletét kifejteni, sőt teljesen távol van minden elméleti megalapozástól, csupán praktikus tanácsokat akar adni egy kisebb, vidéki könyvtár berendezésére, vezetésére, fenntartására nézve. Nem akar sem többet, sem kevesebbet, mint amennyit a címben mond. Ennek a célnak azonban teljes egészében eleget tesz. Valóban olyan ember munkája, aki